

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5836/2018
07.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милица Митровић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 300/18 од 18.09.2018. године, у седници одржаној 07.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 300/18 од 18.09.2018. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Пазару П 68/17 од 25.10.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П 68/17 од 25.10.2017. године, у првом ставу изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу, на име зајма, врати 50.000 евра у динарској противвредности, са каматом по референтној каматној стопи коју прописује Европска централна банка на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, од 14.12.2015. године, као дана подношења тужбе до исплате. У другом ставу изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 182.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 300/18 од 18.09.2018. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Из списка произилази да су, 15.02.2004. године, странке и то тужилац као зајмодавац и тужени као зајмопримац, закључиле уговор о зајму. Постоје два писмена о уговору о зајму у која је извршен увид и која су прочитана. У првом писмену од 15.02.2004. године, наведено је да зајам износи 60.000 евра, да је накнада за коришћење новца 1,5% месечно, а рок за отплату годину дана. У другом писмену од 15.02.2004.

године, наведено је да зајам износи 50.000 евра, да је месечна (камата - реч је прецртана) накнада за коришћење новца 1 %, а рок за отплату није наведен. Руком је додато да је накнада 400 евра. На дну је дописано: “признајем дуг по уговору по могућности по договору – датум - 17.08.2015. године“ и ова изјава је потписана.

Такође, у списима постоји још и фотокопија уговора о зајму од 01.07.2004. године у износу од 60.000 евра, са роком враћања од годину дана и накнадом за коришћење новца 1 % месечно.

На одржаном рочишту 13.07.2016. године, приликом извођења доказа саслушањем странака, поред осталог, тужени је изјавио да је тужиоцу плаћао 950 евра месечно на име накнаде за коришћење новца до 2011. године када је његова фирма „ушла у блокаду“, касније 750 евра, а затим 500 евра месечно, да признаје да је дужан тужиоцу износ од 50.000 евра, а тужилац је изјавио да му је тужени нередовно до краја 2014. године исплаћивао месечни износ од 500,00 евра на име уговорене накнаде за коришћење новца.

Код оваквог стања ствари, другостепени суд је, уопштено се позивајући на члан 231. ЗПП, као и члан 557. и 558. став 1. Закона о облигационим односима, закључио да је неоснована жалба туженог изјављена против првостепене пресуде, којом је усвојен тужбени захтев, не придајући одговарајући значај тужиочевој изјави да му је тужени до краја 2014. године, додуше нередовно, исплаћивао месечни износ од 500,00 евра, а и сличним изјавама туженог који је тврдио да је тужиоцу већ дао 80.000 евра, уз образложење да се ради о накнади за коришћење новца и да тужени није доказао чињенице које се односе на плаћање ове накнаде.

Основани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, због које другостепени суд није ни утврђивао чињенице релевантне за одлучивање о основаности тужбеног захтева.

Пре свега, другостепени суд се у побијаној пресуди није могао позивати на правила о терету доказивања, као разлогу због кога није испитивао околности које се односе на накнаду за коришћење новца, с обзиром на тужиочеву изјаву да му је тужени плаћао 500,00 евра месечно, дату приликом извођења доказа саслушањем странака.

Осим тога, другостепени суд није навео ни каква је природа накнаде за коришћење новца коју помиње у образложењу побијане одлуке, а и од правне природе те накнаде, зависи примена материјалног права.

Чланом 557. Закона о облигационим односима, прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари, исте врсте и истог квалитета. Према члану 558. став 1. истог закона зајмопримац се може обавезати да уз главницу дугује и камату.

Уколико се ради о камати, другостепени суд ће имати у виду и одредбе члана 141. Закона о облигационим односима, те ће, пре свега, испитати има ли места примени ових одредаба, као и примени одредаба члана 399. истог закона.

Према члану 141. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) ништав је уговор којим неко користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другога, његовим недовољним искуством, лакомисленошћу или зависношћу, уговори за себе или за неког трећег корист која је у очигледној несразмери са оним што је он другоме дао или учинио, или се обавезао дати или учинити. Одредбом става 2. истог члана, прописано је да се на зеленашки уговор сходно примењују одредбе овог закона о последицама ништавости и о делимичној ништавости уговора. Одредбом става 3. истог члана, прописано је да ако оштећени захтева да се његова обавеза смањи на правичан износ, суд ће удовољити таквом захтеву ако је то могуће, а у том случају уговор са одговарајућом изменом остаје на снази.

Одредбом члана 399. став 1. истог закона, прописано је да стопа уговорне камате између физичких лица не може бити већа од каматне стопе која се у месту испуњења плаћа на штедне улоге по виђењу. Одредбом става 4. истог члана, прописано је да ако је уговорена већа камата од дозвољене, примениће се највећа дозвољена стопа камате.

Дакле, другостепени суд ће утврдити какав је био уговор између странака, на који начин је мењан, у ком обиму и како је извршаван, те уколико утврди да се у конкретном случају ради о зеленашком правном послу (члан 141. ЗОО), примениће одговарајуће одредбе, а евентуално и услове за примену члана 399. истог закона, имајући при том у виду и начело савесности и поштења из члана 12. истог закона.

Пошто је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, у поновном поступку ће другостепени суд утврдити све околности од којих зависи основаност тужбеног захтева, па ће правилно применити материјално право, односно узеће у обзир изнете примедбе и одлучујући о жалби туженог отклониће речене недостатке, те донети закониту и правилну одлуку.

Из изнетих разлога је Врховни касациони суд на основу овлашћења из члана 416. став 2. ЗПП укинуо побијану другостепену пресуду и одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић